

فساد مولود عدم شفافیت است

■ میثم موسایی - استاد دانشگاه تهران
یکی از دلایلی که در حال حاضر رانت خواری و سفته‌بازی ۹۰ درصد اقتصاد ما را در دست گرفته، عدم شفافیت است. در این شرایط نمی‌توان متوجه شد که فرد پول‌های کلانی را از چه حسابی به چه حسابی منتقل کرده و در نتیجه این شرایط بهشتی را برای کسانی ایجاد کرده که می‌خواهند فساد انجام دهند. در نظام اقتصادی غیر شفاف، هیچ‌کس نمی‌پرسد از کجا آورده‌ای؟ نتیجه ناکارآمدی دولت و عدم شفافیت، فساد است.

عدم شفافیت‌ها باعث می‌شود فعالیت‌های زیرزمینی گسترش پیدا کنند. یکی از مصادیق فساد همه فعالیت‌های زیرزمینی است. قاچاق نتیجه فساد و عدم شفافیت است. در یک کلام عدم شفافیت موجب می‌شود تخصیص بهینه بهم بخورد، یعنی توسعه و رشد اقتصادی به وجود نمی‌آید و امنیت جامعه هم بهم می‌خورد، چرا که وقتی در جامعه فساد باشد، مردم احساس امنیت نمی‌کنند. فساد بر اثر عدم شفافیت ایجاد می‌شود، در چنین جامعه‌ای تکلیف افراد روشن نیست و اعتماد اجتماعی به شدت پایین می‌آید.

بنابراین ما نمی‌توانیم سرمایه اجتماعی و مشارکت افراد را نادیده بگیریم و فساد و روابط مفسده نیز باعث از بین رفتن کل سرمایه اجتماعی در جامعه می‌شود. از سوی دیگر جرائم بزرگ در حوزه فساد شکل می‌گیرد. پرونده‌های گسترده فساد اقتصادی در کشور همه مصداق اختلال در نظام اقتصادی است. وقتی فساد در چنین سطحی وجود داشته باشد، ثمر کثرت در دست عده‌ای محدود در مقابل اکثریتی نادر، گرسنه و فقیرتر شکل می‌گیرد. اولین گام برای مبارزه با این فساد هم همین شفافیت است. اگر شفافیت باشد امکان نظارت همگانی فراهم می‌شود، امکان نظارت بر مصرف، تولید و توزیع هم شکل می‌گیرد. سازمان ملل هم می‌گوید عدم شفافیت باعث شکل‌گیری فساد می‌شود و این عدم شفافیت موقعی شکل می‌گیرد که انحصار و عدم پاسخگویی وجود داشته باشد. در این صورت است که فساد سیستمی شکل می‌گیرد و دیگر قابل درمان نیست. این سیستم دیگر هیچ کارکردی ندارد. فقدان شفافیت باعث می‌شود ما کنترل و نظارت‌ساز را بر فعالیت‌ها در دست بدهیم و نتوانیم تمامی فعالیت‌های اقتصادی را به درستی رصد کنیم؛ باعث ایجاد موقعیت ویژه برای افراد خاص شویم. در سایه فقدان شفافیت و فسادهای این چنینی مردم اعتمادشان را به دولت از دست می‌دهند. این بی‌اعتمادی اجتماعی و فاصله تاریخی دولت و ملت را از قفل وجود داشته، تشدید می‌کند. بنابراین این مبارزه همه‌جانبه با فساد از نان شب هم واجب‌تر است، چرا که تأثیر منابع را تلف و ثباتی گسترده به صفر می‌رساند. تأییا منابع را تلف و ثباتی گسترده تولید می‌کند. هم‌اکنون نیز فساد، فاصله طبقاتی را به حد بسیار وحشتناک خطرناک کرده است.

نکته

ثبت الکترونیکی اموال و دارایی اشخاص

■ بهنام قاسمی: در کشورهای توسعه‌یافته اموال و دارایی، حساب بانکی و تراکنش‌های بانکی و فعالیت اقتصادی مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی در یک سامانه یکپارچه ثبت و ضبط می‌شود. از این‌رو به سادگی یک میزان دارایی و درآمد اشخاص مشخص است و بر این اساس مالیات از افراد اخذ می‌شود. در این میان وقتی میزان دارایی و درآمد شخصی شفاف باشد، چون خارج از روند حجم دارایی‌ها و درآمد فرد تغییر می‌کند، به سادگی قابل ردگیری است که وی این دارایی و درآمد را از چه محلی به دست آورده است. در عین حال به دلیل آنکه عمده فعالیت‌های اشخاص از طرح تراکنش‌های الکترونیکی بانکی انجام می‌گیرد و نظام پرداخت و دریافت در این اقتصادها الکترونیکی است و پول فیزیکی نقش چندانی در مبادلات و معاملات ندارد، معاملات نامتعارف در این اقتصادها به سادگی قابل ردیابی است. متأسفانه با وجود اینکه جنس فسادهای اقتصادی در کشورهای توسعه‌یافته از جنش قرار مالیاتی باعث ثروت پرداخت نشده است، هنوز در ایران سخن از فسادهای مالی است که یا به جابه‌جایی حجم عظیمی از دارایی و درآمد انجامیده و هنوز مشخص نیست نظام پرداخت این دست از معاملات کلان نقدی بوده است یا غیرنقدی یا نهائراً کالا یا کالااست. در هر صورت به نظر می‌رسد در حوزه ثبت اموال و انواع دارایی‌ها عم از وجه نقد، ارز، طلا، سکه، خودرو، سهام، زمین، ساختمان، ماشین‌الات و تراکنش‌های بانکی باید کار سیستم‌تایک یکپارچه انجام داد تا تغییرات به سادگی قابل رصد و ردیابی باشد. از سوی دیگر باید پذیرفت به دلیل توزیع نامناسب ثروت عده‌ای صاحب دارایی‌های افسانه‌ای در کشور هستند که با تبانی و کارهای سازمان‌یافته به یکباره قیمت در بازارهای بزرگی چون زمین و ساختمان و طلا و سکه و سهام ... را تغییر می‌دهند و می‌توانند به دلیل دسترسی به ثروت گنگنه شدید در قیمت در بازار‌ها ایجاد کنند. این رفتارها باعث می‌شود میلیون‌ها نفر آسیب‌ج‌دی ببینند. به طور مثال تصور کنید خانواده‌های زیادی سال‌ها پس‌انداز کرده‌اند تا یک خانه یا خودرو بخرند و به یکباره اشخاصی بیابند و قیمت در بازار را دستکاری کنند، این خانوارها به‌رغم سال‌ها پس‌انداز یک‌باره می‌بینند که سال‌های بگیری برای تهیق آرزویشان یعنی تهیه یک سرپناه باید پس‌انداز کنند که اگر بازی دستکاری قیمت‌ها بخواهد ادامه یابد، این آرزوها هیچگاه محقق نخواهد شد. از این‌رو باید دستکاری قیمت جرم‌اندازی نشود و در عین حال سیاست‌های اقتصادی که به رشد قیمت‌ها منجر می‌شود نیز اصلاح شود.

زهرآچیزی

بعد از سلطان سکه، سلطان قیر، سلطان کاغذ و سلطان پتروشیمی؛ این‌بار نوبت سلطان خودرو است تا سر رشته فساد اقتصادی در

کشور را به دست بگیرد. روز گذشته محمد اسماعیلی، سخنگوی قوه قضائیه از پرونده یکی دیگر از سلاطین اقتصاد کشور، یعنی سلطان خودرو رونمایی کرد. وحید بهزادی و همسرش نجوا لاشیدایی، سلاطین خودرو هستند. در شرایطی که افراد عادی جامعه برای ثبت‌نام در پیش‌فروش‌های خودرو اغلب به در بسته می‌خورند و به دلیل اختلال در سایت ثبت‌نام یا پیش‌فروش تمام خودروها ظرف چند دقیقه نمی‌توانند حتی یک خودرو برای استفاده شخصی خودشان پیش‌خرد کنند، این زن و شوهر ۶ هزار ۷۰۰ خودرو پیش‌خرد کرده‌اند!

حالا تصور که سخنگوی قوه قضائیه خبر می‌دهد، سلاطین خودرو به جرم اختلال کلان در سازار از طریق ثبت سفارش صوری در نظام توزیعی نیازمندی عمومی کشور و پیش‌خرد ۶ هزار ۷۰۰ خودرو و ۲۴ هزار ۷۰۰ سکه تمام و یکصد کیلو بایه با اعدام محکوم شدند. این پرونده قضایی، اما سوالات و ابهامات بیشتری را ذهن مردم ایجاد کرده است؛ اینکه چگونه و با چه ساز و کاری یک نفر می‌تواند ۶ هزار و ۷۰۰ خودرو را پیش‌خرد کند؟ اینکه کجای کار

نظر کارشناس

«مشاورها»

و «شرکت‌های خصوصی» را در یابید!

■ امیررضا واعظ آشتیانی
کارشناس اقتصاد

همه چیز فساد، قوانین نیست، مقررات و آیین‌نامه‌های موازی و فسادزا هم وجود دارند، اما برخی همه‌جا حضور دارند که مهم‌تر از قوانین فسادزا عمل می‌کنند. مسائلی مثل «مشاور» برای این

عده، سنگر خوبی است که در پوشش آن هرچه می‌خواهند جولان دهند. تصور عمومی بر این است که بخش‌های خصوصی، دنبال ابداع و نوآوری هستند، اما واقع این مطلب اینگونه نیست. برخی بخش‌های خصوصی که کم می‌بینند، به دنبال استخدام و استفاده از افرادی هستند که اصطلاحاً در سیستم نفوذ دارند. این نفوذی‌های در سیستم برای پیشبرد اهداف شرکت‌های خصوصی مفید فایده هستند. غالباً هم کسانی هستند

که با دستی در شرکت‌های دولتی داشته‌اند یا ارتباطاتی دارند یا از رانت اطلاعاتی بهره‌مندند. برای مبارزه با فساد باید روی این موضوع هم تأمل داشت که برخی در پوشش شرکت خصوصی، عملاً به بسط فساد کمک می‌کنند و کسی هم جلودارشان نیست. البته که مجموعه قوانین و آیین‌نامه‌ها هم مهم هستند، اما همه موضوع مبارزه با فساد به قانون و دادگاه‌ها برنمی‌گردد. هرچند یکی از مطالبات جدی افکار عمومی برخورد قضایی بدون اغماض با همه، از مسئول گرفته تا غیرمسئول است. الان مثلاً آقای سیف که رئیس کل سابق بانک مرکزی بود و برخی اتهاماتش تقریباً محرز شده یا لاقول مورد سوال قرار گرفته‌اند، به خاطر این وضعیت بازار و ارزهای تخصیص داده شده و... محاکمه شد؟! یا سیف فقط خودش بود یا پای یک مجموعه در میان است؟ وقتی از کنار این مسائل می‌گذریم، مفاسد جدیدی به وجود می‌آید.

اقتصاد کشور مشکل دارد؟

چالش‌های زیربنایی بیش از آنکه هزینه فساد و تخلف را بالا ببرد، هزینه مبارزه با تخلف را بالا برده و به اعتماد عمومی جامعه ضربه زده است.

آسیب‌های اجتماعی در ظل سلطان‌ها

به‌نظر می‌رسد عده‌ای به واسطه در اختیار داشتن منابع قابل ملاحظه، از تباطات و اطلاعات گروه‌هایی را تشکیل داده‌اند که قیمت در یک بازار بزرگ مثل خودرو، طلا، ارز یا زمین و ساختمان را با یک گنگنه با افزایش شدید روبه‌رو می‌کنند، به طرز نمونه در ماجرای پرونده اخلا در بازار خودرو می‌بینیم که عده‌ای درون یک شرکت خودروساز، عده‌ای در مجلس و عده‌ای دیگر در سایر بخش‌ها گروهی را تشکیل داده‌اند که یک بازار را با رشد قیمت‌ها مواجه کنند.

سروامان نیافتا! تابلوی صرفی‌ها افزایش لحظه به لحظه قیمت سکه و دلار را ثبت می‌کند، اوضاع مسکن سر به فلک کشیده و قاتل جاده‌ها در بازار تا ۹۰ میلیون خرید و فروش می‌شود. حالا سلاطین تازه‌تری از نظام اقتصادی کشور سر برآورده‌اند. این یعنی میامز و فکر آینده‌ای معیوبی است که باید اساسی در اقتصاد پیماز و فکر آینده‌ای معیوبی است که باید اصلاح شوند. اما این اقتصاد سلطان‌ساز تبعات فراتر از تبعات اقتصادی برای جامعه به دنبال دارد. فساد شکل گرفته در

عزیز محمدی

ساختمان‌های اقتصادی در نگاه کلان، ساختمان‌های اجتماعی را به‌هم ریخته و چالش‌های متعددی را در جامعه ایجاد کرده است. یکی از مهم‌ترین آسیب‌های فساد اقتصادی در کشور، رشد آسیب‌های اجتماعی در سایه این فساد و از بین رفتن سرمایه‌های اجتماعی و اعتماد عمومی است.

نگاهی به متهمان

به نظر می‌رسد عده‌ای به واسطه در اختیار داشتن منابع قابل ملاحظه، از تباطات و اطلاعات گروه‌هایی را تشکیل داده‌اند که قیمت در یک بازار بزرگ مثل خودرو، طلا، ارز یا زمین و ساختمان را با یک گنگنه با افزایش شدید روبه‌رو می‌کنند، به طرز نمونه در ماجرای پرونده اخلا در بازار خودرو می‌بینیم که عده‌ای درون یک شرکت خودروساز، عده‌ای در مجلس و عده‌ای دیگر در سایر بخش‌ها گروهی را تشکیل داده‌اند که یک بازار را با رشد قیمت‌ها مواجه کنند.

سخنگوی قوه قضائیه در ادامه عنوان کرد: در یک پرونده تلفیقی از آن اخلا در نظام ارزی، اخلا در بازار سکه و اخلا در نظام اقتصادی خودرو است، ۳۴ نفر محکوم شده‌اند. نفر اول وحید بهزادی فرزند ابوطالب و همچنین همسرش به نام نجوا لاشیدایی فرزند علی هر دو به جرم مشارکت در اخلا کلان در نظام پولی و ارزی منجر به قاچاق ارز از طریق ثبت سفارشات صوری و حواله‌جات وامورات صرفای بدون مجوز، اخلا در نظام توزیعی

مجازات ۲۰ سال حبس در انتظار احتکار کنندگان خودرو

بوده، این امر قابل قبولی نیست که احتکار خودرو توسط پنج یا حتی ۱۰ نفر مدیریت شود و اگر این خبر صحت دار، چرا آسامی آنها اعلام نمی‌شود تا مراجع رسیدگی کننده بتوانند با آنها برخورد کنند؟

می‌تزدید وظیفه ذاتی سازمان تعزیرات حکومتی این است که با احتکار به طور جدی برخورد کند. بنابراین اگر آسامی احتکار کنندگان را اعلام کنند، بدون هیچ گونه اغماض یا مماشاتی با آنها برخورد قانونی خواهیم کرد. اگر احتکار صورت گرفته در قالب توزیع با نظام توزیع اقتصادی کشور باشد، به طور قوه قضائیه توان برخورد با احتکار کنندگان را به نحو سایشسته و اثرگذار را دارد و بخشی هم که به تعزیرات مربوط است، برخورد قضایی جدی در چارچوب قانون با آنها خواهد شد. اگر این افراد تخلف تعزیراتی مرتکب شده باشند، چون این سازمان یک مرجع شبهقضایی است، چنانچه در خصوص احتکار یا گرفتاروشی روند پیدا کند، برای گرفتاروشی دو یا پنج برابر ارزش گرفتاروشی صورت گرفته، جریمه تعیین می‌شود و برای احتکار نیز ۱۰ تا ۷۰ درصد ارزش کالای احتکار شده برای آن جریمه نقدی تعیین خواهد شد. اگر قرار باشد در قالب جرم عم از اخلا در نظام توزیع با احتکار در نظام اقتصادی کشور برای احتکار کنندگان خودرو مجازات تعیین شود، چنانچه مشمول فساد فی الارض نشود، حداقل از پنج تا ۲۰ مجازات حبس برای احتکار کننده تعیین خواهد شد.

۴

بنگاه‌ها را

به تالار شیشه‌ای بورس ببریم

عمومی بر آنچه در حوزه شرک‌تها و بنگاه‌ها می‌گذرد، بهره‌برد، عرضه شرک‌تها و بنگاه‌ها در بازار سرمایه است.

اگر نگاهی به شرک‌تهایی که ذیل وزارخانه‌ها و مجموعه‌های دولتی در حال فعالیت است، ببندازیم، به نیتس که دولت، شرک‌تهای دولتی زیادی دارد. این در حالی است که واگذاری آنها در بازار سرمایه هم برای دولت منابع مالی را فراهم می‌آورد و هم اینکه شرک‌ت را در اتاق شیشه‌ای قرار می‌دهد و سهامداران نظاره گر چیزی هستند که در شرک‌ت اتفاق می‌افتد. از این‌رو مفاسد اقتصادی در چنین شرایطی کمتر اتفاق می‌افتد و مدیریت نیز در رابطه با دارایی که در اختیار دارد از منظر تولید، عملکرد، قرارداده‌ا و سایر موارد باید پاسخگو باشد. طبیعتاً وقتی مردم سهامدار بنگاهی شوند و دید بلندمدت در این رابطه داشته باشند، علاوه بر بررسی قیمت سهام این شرک‌تها در بازار سرمایه، به اتفاقاتی که درون شرک‌ت می‌افتد نیز نظارت می‌کنند. همین نظارت‌ها و الزام مدیریت شرک‌ت‌ها به گزارش دهی، پاسخگویی و اطلاع‌رسانی در برابر نفعان موجب می‌شود کارایی و بهره‌وری در هر برهه‌ای در یک بخش اقتصاد نیززمینی همانند قاچاق کالا مدیریت و بازدهی و ارزش افزوده خلق می‌شود و هم تولید تقویت می‌شود و در آخر اینکه فضا برای رشد و نمو فساد محدود می‌شود. در عین حال هم دولت و هم مردم از سود حاصله در بنگاه منتفع خواهند شد.

۳

ریشه رشد قیمت‌ها در ساختار و سیاست‌هاست

که روش‌های فساد تقریباً به یک شکل است و سیستم اقتصادی از مسیرهای مشخصی مورد حمله از سوی مفسدان قرار می‌گیرد. حال بماند که عده‌ای معتقدند اشخاص برای فساد اقتصادی باید ثمن‌های حقوقی و مالی تشکیل داده‌اند و تلاش می‌کنند با دست عده‌ای از اشخاص ناگاه و فرصت‌طلب با هم بگیرند. اگر به این دیدگاه بپردازیم در عمل مبارزه با فساد به نتیجه مطلوب نمی‌رسد؛ زیرا اشخاصی که در اتاق فکر طراحی فسادهای اقتصادی هستند، هیچ ردی از خود بجای نمی‌گذارند و در هر برهه‌ای در یک بخش اقتصاد نیززمینی همانند قاچاق کالا وارز، زمین‌خواری، وام‌خواری، ساختمان‌خواری، موادمخدر، قمارهای اینترنتی، پیش‌خرد محصولات بنگاه‌هایی که در پرداخت هزینه‌های جاری و مالی مشکل دارند و بورس‌ریزی روی قیمت محصولات این بنگاه‌ها و... فعالیت دارند.

با توجه به اینکه طی سال‌های گذشته نهادهای نظارتی برای مقابله با اخلاگران قیمت در بازارهای مختلف زحمات زیادی کشیده و بسیاری از سلطان‌های بازارهای مختلف را دستگیر کرده‌اند، با این حال رشد قیمت در بازارها متوقف نشده است، به طوری که در جریان دادگاه مفسدان اقتصادی شاهد رشد دهها درصدی قیمت در بازارهای مختلف بودیم. از این‌رو افکار عمومی به این فهم رسیده که با عوامل اصلی، پرده‌نشین تهیه کنندگان و کارگردانان اصلی فساد اقتصادی گرفتار قانون نشده‌اند و تنها بازنگران نقش چندم گرفتار شده‌اند یا اینکه رشد قیمت

نقد

از اعدام انتظار معجزه نباید داشت!

محمدصادق قفقوری

خطرات اعداهای خلخالی در اوایل انقلاب هنوز در فضای مجازی و واقعی دست به دست می‌شود. ناقلان خطرات خلخالی همه مثبت از وی واگوبه می‌کنند. به قدری خطرات خلخالی به تواتر بازگو شده که در مواردی شمه‌ای از افسانه هم به خود گرفته است، اما حالا افکار عمومی از اعدام سلاطین قانع نیست: همه دنبال پدیدآورنده سلاطین هستند. این مطالبه عمومی یک دلیل واضح دارد: فساد هنوز وجود دارد و قیمت‌ها روز به روز بالا و بالاتر می‌رود. واضح است که افکار عمومی با اعدام‌های اوایل انقلاب خلخال، با اعدام‌های سلاطین سسال‌های اخیر، یک‌جور برخورد نمی‌کند. بخشی از این برخورد متفاوت به تطور روحیات و فرهنگ ایرانیان در طول این چهار دهه بازمی‌گردد، اما این موضوع بخش بسیار کوچکی از ماجرای ساختار سلطان‌پروری در بخش‌هایی از جامعه ایرانی است. تلنباری قوانین و تعارض فلان ماده قانونی با بهمان آیین‌نامه و سردرگمی قانونی هم بخش دیگری از ماجراست که به بروز پدیده سلاطین دامن زده است، اما این هم دلیلی برای قانع شدن افکار عمومی از مبارزه با فساد و اعدام سلاطین بازار به شمار نیامده است.

اگر عمومی یک سؤال مهم دارد: چرا با وجود این حجم از اینکه اعدام علنی و صدور احکام سنگین قضایی، هنوز هم قیمت‌ها تصاعدی بالا می‌رود و هفته‌ای نیست که خبری از فساد در بخشی از یک وزار تخانه دولتی رسانه‌ای نشود؟ پاسخ به این سؤال هم چندوجهی است و تعدادی شیز خوب یا بدی است به مجزایطلبید، اما یک مسئله مهم را نباید فراموش کرد: از اعدام نباید انتظار معجزه داشت!

قضات ارزشی - حقوق بشری راجع به مجازات اعدام و اینکه اصلاً اعدام شیز خوب یا بدی است به مجزای طلبید، اما یک مسئله مهم را نباید فراموش کرد: از اعدام نباید انتظار معجزه داشت! قضاوت ارزشی - حقوق بشری راجع به مجازات اعدام و اینکه اصلاً اعدام شیز خوب یا بدی است به مجزای طلبید، اما یک مسئله مهم را نباید فراموش کرد: از اعدام نباید انتظار معجزه داشت! قضاوت ارزشی - حقوق بشری راجع به مجازات اعدام و اینکه اصلاً اعدام شیز خوب یا بدی است به مجزای طلبید، اما یک مسئله مهم را نباید فراموش کرد: از اعدام نباید انتظار معجزه داشت!

یاداشت

سیستم تولیدکننده فساد اصلاح شود

■ دکتر لطف‌علی بخشی -استاد دانشگاه
دولت نباید به موضوع فساد نگاه سیستمی و سده‌انگارانه داشته باشد. یک زمانی سلطان سکه شناسایی و مجازات شد که قیمت سکه حدود ۳۲ میلیون تومان بود، اکنون این قیمت به ۷/۵ میلیون تومان رسیده و هیچ خبری از شناسایی سلطان آن و اخلاگران بازار نیست. به عبارت دیگر وقتی قوه قضائیه سلاطین بازارها و اخلاگران اقتصادی را محاکمه و مجازات و حتی اعدام می‌کند، این مجازات و بگیر و ببنده‌ها راه به جایی نمی‌برد، زیرا فقط خروجی فساد را از بین می‌برد و سیستمی که باعث به وجود آمدن این فساد و فرد ثابت می‌شود، دست‌نخورده مانده و هیچ تغییری نمی‌کند. نتیجه این اقدامات آن می‌شود که چند سال بعد دوباره مافیای اعدام و سلطان جدیدی رشد می‌کند. قبلاً سلطان سکه جدید شد، حال نوبت به سلطان خودرو رسید، بعد از این سال‌های بعد هم سلطان میوه، مسکن و... مجازات و اعدام می‌شوند. نکته اصلی این است که سه قوه مجریه، قضائیه و مقننه باید یک نگاه جامع به موضوع فساد داشته باشند و سیستمی که موجب تولید فساد می‌شود، ریشه کن شود. قوه قضائیه فقط برخی خروجی‌های فساد را تنبیه می‌کند، اما اخلاگران اقتصادی همچنان فعال هستند. از این‌رو برای ریشه‌کن شدن فساد قوه مجریه باید راه‌های بروز فساد را بین‌ببرد باید آیین‌نامه‌ای بنویسد و با ارسال به مجلس، آن را به قانون تبدیل کند، اما در این میان اتفاقی می‌افتد که کلاً اثرگذاری قانون از بین می‌رود. اول اینکه آیین‌نامه را دستگاهی در دولت می‌نویسد که خودش به وجود آورنده فساد است. از این‌رو طوری می‌نویسد که به نفع دستگاه تولید فساد باشد. بعد از ارسال به مجلس این آیین‌نامه شش سالی در مجلس خالی می‌خورد تا اینکه با فشار افکار عمومی و رسانه‌ها در صحن مطرح و در نهایت تصویب شود، اما بعد از این همه چانه‌زنی قانونی به تصویب می‌رسد که به اصطلاح فشل بوده و کارایی لازم را ندارد.